

INDIAN SCHOOL MUSCAT
MIDDLE SECTION

Coordinating Staff: Mrs Vigya Sharma

Subject: Sanskrit(Third Language)

Date : /02/2018

Revision Worksheet

Signature of Teacher :

Name _____

Roll No _____

Class VI & Sec: _____

1. अधोलिखित शब्दानां अर्थ हिन्दी भाषायां कुरुत ।

1. पारितोषिक - _____

2. शाक-फलानि - _____

3. अधमः - _____

4. सैनिकः - _____

2. रिक्त स्थानि पूरयत-

1. वयम् _____ वदामः पारितोषिकं च विन्दामः ।

2. आपणिकाः _____ विक्रयन्ति ।

3. छात्राः _____ गच्छन्ति ।

4. सरितायाः जलं _____ भवति ।

3. उचित मेलनं कृत्वा लिखत ।

(क)

(ख)

1. रामायणं

क) परोपकाराय जीवन्ति

2. गृहम्

ख) मानम् इच्छन्ति

3. उत्तमः जनाः

ग) आलयः

4. वीराः

घ) महर्षिः वाल्मीकिः

ङ) निम्बवृक्षः

4. आम् व न लिखत ।

1. अलसस्य विद्या न भवति - _____

2. सरिता स्वजलं पिवति । _____

3. महापुरुषाः मानं न इच्छन्ति । _____

4. महापुरुषाः परोपकाराय जीवन्ति । _____

5. एक पदेन उत्तरत ।

प्र० का प्रश्नं पृच्छति?

उ० _____ ।

प्र० श्वेता किम् इच्छति?

उ० _____ ।

प्र० जनकः कुत्र गच्छति?

उ० _____ ।

प्र० सरिता केन पूरिता अस्ति?

उ० _____ ।

6. पूर्ण वाक्येन उत्तरत ।

प्र० सरितायाः जलं कस्मै प्रयुक्तः भवति?

उ० _____ ।

प्र० जनकः बालकाभ्याम् किम् अपृच्छत्?

उ० _____ ।

प्र० आपणिकः कानि कानि शाक-फलानि यच्छति?

उ० _____ ।

प्र० अध्यापिका का अवदत्?

उ० _____ ।

7. अधोलिखित अंकानि संस्कृतेन लिखत ।

(क) 35- _____

(ख) 38- _____

8. अधोलिखित संस्कृतपदानि अंकेषु लिखत ।

(क) सप्तत्रिंशत् _____

(ख) चतुस्त्रिंशत् _____

(ग) द्वा त्रिंशत् _____

(घ) चत्वारिंशत् _____

9. अधोलिखित पदानां परिचयं लिखत ।

(क) बालकौ - _____

(ख) करिष्यसि - _____

(ग) गजे - _____

(घ) अपठताम् - _____

10. शब्द रूपाणि पूरयत ।

शब्दः	विभक्तिः	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
रमा	तृतीया	रमया	_____	_____
गजः	पञ्चमी	_____	गजाभ्याम्	_____
फल	षष्ठी	_____	_____	फलेषु

11. वर्ण-संयोजनम् कुरुत ।

1. व्+आ+ल्+अ+क्+आ+न् = _____

2. म्+आ+त्+अ+र+अ+म् = _____

3. व्+ऋ+क्+ष्+आ+त् = _____

4. ध्+अ+र+म्+अः = _____

12. वर्ण विन्यासं कुरुत ।

1. नृपेण = _____

2. धर्मः = _____

13. धातु रूपाणि लिखत ।

धातु	लकार	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
1. खाद्	लृट् (प्रथम पु०)	_____	खादिष्यतः	_____
2. गम्	लङ्ग (मध्यम पु०)	अगच्छः	_____	_____
3. पठ्	लङ्ग (उत्तम पु०)	_____	_____	अपठाम
4. लिख्	लङ्ग (प्रथम पु०)	अलिखत्	अलिखताम्	_____
5. पिब्	लृट् (मध्यम पु०)	_____	_____	पास्यथ

14. रेखांकित पदानाम् लकार नामानि लिखत ।

1. तौ पुस्तकं पठिष्यतः _____ | 2. बालकाः दुग्धं अपिबन् _____ |

3. युवाम् क्षेत्रे क्रीडथ _____ | 4. आवाम् तडागं अपश्याव _____ |

15. कोष्ठात् चित्वा उचित धातुपद वाक्यानि पूरयत ।

1. बालकाः गृहे _____ | (पठामि, पठति, पठन्ति)

2. लता एकम् प्रश्नं _____ | (अपृच्छ, अपृच्छत्, अपृच्छाव)

3. रामः पुस्तकं _____ ।

(पठिष्यति,पठिष्यथ,पठिष्याव)

16. अधोलिखित वाक्यानि संस्कृतेन अनुवादं कुरु ।

1. बालक पुस्तक पढ़ता है । _____

2. राम गाँव गया । _____

3. हम कल खेले । _____

4. तुम सबने शेर देखा । _____

17. अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत -

भारतम् पर्वाणां देशं अस्ति । विजयदशमी एका प्रमुखा उत्सवं अस्ति । अयम् महोत्सवं आश्विन-मासे आगच्छति । अस्मिन् उत्सवे क्षत्रियाः अस्त्राणां शस्त्राणां च पूजां कुर्वन्ति । अस्मिन् एव दिवसे श्रीरामः रावणस्य वधम् कृत्वा सीताम् अरक्षत् । अयम् उत्सवः असत्यस्य उपरि सत्यस्य विजयस्य प्रतीकम् अस्ति ।

1. एकपदेन उत्तरत -

क)-भारतस्य प्रमुखः उत्सवः कः? _____

ख)-अयम् महोत्सवः कदा भवति? _____

ग)-अस्मिन् उत्सवे क्षत्रियाः किं कुर्वन्ति? _____

घ)-विजयदशमी कस्य प्रतीकम् अस्ति? _____

ङ)-श्रीरामः कस्य वधम् अकरोत् ? _____

18. एकम् अनुच्छेद-लेखनम् ।

1. मम प्रिय मित्रं

2. मम प्रियं फलम्

INDIAN SCHOOL MUSCAT
Middle Section

Coordinating Staff: Mrs Vigya Sharma

Subject : Sanskrit (Third Language)

Date : /02/2018

Revision Worksheet

Signature of Teacher:

Name .....

Roll No.....

Class VII & sec.....

1. रिक्त स्थानि पूरयत-

1. _____ सरिताः प्रवहन्ति ।
2. अहं _____ स्वादिष्टव्यञ्जनानि च पचामि ।
3. महाभारते अष्टादश _____ सन्ति ।

2. अधोलिखित शब्दानां अर्थ हिन्दी भाषायां कुरुत ।

1. कालांश - _____
2. विविधता - _____
3. रङ्गावल्या - _____
4. मोमवर्तिका - _____

3. उचित मेलनं कृत्वा लिखत ।

(क)

(ख)

1. स्वादिष्टानि	क. पर्वतेभ्यः प्रवहन्ति ।	_____
2. बहवः नद्यः	ख. शक्सपियरः अरचयत् ।	_____
3. हेमलेटः	ग. व्यञ्जनानि उत्सवे खादन्ति ।	_____
	घ. जयशंकर प्रसादः अरचयत् ।	_____

4. अधोलिखित वाक्यानि कः कम् प्रति अकथयत् ।

1. किम् त्वम् आपणात् स्फोटकान् अपि आनयसि । _____
2. 'कामायनी' जयशंकर प्रसादस्य मुख्या रचना अस्ति । _____

5. आम् वा न लिखत ।

1. सत्यार्थ प्रकाशः स्वामी विवेकानन्दः अलिखत् । _____
2. अस्मिन् देशे चत्वारः ऋतवः आगच्छन्ति । _____
3. दीपोत्सवे जनाः प्रतिवर्षं मानयन्ति । _____

6. एक पदेन उत्तरत ।

प्र० श्रेया अग्रजेन सह किम् स्वच्छं करोति?

उ० _____ ।

प्र० कस्य भूभागाः रमणीयाः सन्ति?

उ० _____ ।

प्र० महाभारतस्य लेखकः कः अस्ति?

उ० _____ ।

7. पूर्ण वाक्येन उत्तरत ।

प्र० केन साधनेन सौम्यः गृहं भूषयिष्यति?

उ० _____

प्र० भारतस्य भूभागाः केन प्रकारेण रमणीयाः सन्ति?

उ० _____

प्र० कालीदासस्य कानि नाटकानि सन्ति?

उ० _____

8. अधोलिखित संख्याअंकानि अंकेषु संस्कृतेन चित्वा लिखत ।

(क) सप्तचत्वारिंशत् - _____ (ख) चतुष्पञ्चाशत् - _____

(ग) षट्पञ्चाशत् - _____

9. अधोलिखित संख्यापदानि संस्कृतेन लिखत ।

(क) वृक्षेषु _____ (60) चटकाः कूजन्ति ।

(ख) अस्मिन् पुस्तके _____ (52) पृष्ठानि सन्ति ।

(ग) अस्मिन् वाटिकाम् _____ (53) पुष्पाणि सन्ति ।

(घ) अस्मिन् कक्षायाम् _____ (58) चित्राणि सन्ति ।

10. रिक्तस्थाने उचित शब्दरूपाणि लिखत ।

शब्दः	विभक्तिः	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
गुरु	तृतीया	_____	_____	_____
नदी	द्वितीया	_____	_____	_____

11. धातु रूपाणि लिखत ।

धातु	लकार	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
1. खाद्	लोट(प्रथम पु०)	_____	खादताम्	_____
2. गम्	लोट(मध्यम पु०)	गच्छ	_____	_____
3. पठ्	लोट(उत्तम पु०)	_____	_____	पठाम
4. चल्	लोट(उत्तम पु०)	चलानि	_____	_____

12. अधोलिखित पदेषु प्रकृति -प्रत्ययं पृथकं कुरुत ।

- (क) श्रोतुम् - _____ (ख) गन्तुम् - _____
(ग) दृष्ट्वा - _____ (घ) श्रुत्वा - _____

13. अधोलिखित पदेषु प्रकृति -प्रत्ययं संयोजनं कुरुत ।

- (क) इष्टुम् - _____ (ख) पृच्छ्+क्त्वा - _____
(ग) धाव्+क्त्वा - _____ (घ) लब्धुम् - _____

14. रिक्त स्थाने उचितं अव्यय पदं पूरयत ।

- (क) जलं _____ गच्छति । (ख) गजः _____ चलति ।
(ग) दीनं _____ कृपा कुरु । (घ) गृहात् _____ आगच्छः ।

15. निर्देशानुसारेण रेखाकिंत क्रियापदानाम् धातु परिवर्तनम् कुरुत ।

- (क) ते पुस्तकं पठन्ति । (लङ्ग लकार) _____
(ख) छात्राः गृहे अगच्छन् । (लटलकार) _____
(ग) अहम् पुस्तकम् लेखिष्यति । (लटलकार) _____

16. अधोलिखित रिक्तस्थानानि कोष्ठात् उचितपदम् चित्वा पूरयत ।

- (क) सः मञ्चे कथां _____ । (वद -लट लकार)
(ख) त्वम् विद्यालये _____ । (गम् -लट लकार)
(ग) तौ पुस्तकम् _____ । (पठ् -लङ्गलकार)

17. अधोलिखित वाक्यानि संस्कृत भाषायाम् अनुवादं कुरु ।

1.बालक गाँव जाता है। _____

2.वह पुस्तक पढ़ेगा। _____

3.वे सब दिल्ली गए। _____

4.तुम सब घर जाते हो। _____

18.अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत -

प्रातःकालः भवति । सूर्यः पूर्व दिशायाम् उदयति । सर्वत्र प्रकाशः प्रसरति । मंदः शीतलः च पवनः वहति । पक्षिणां कलरवः आनन्दं जनयति । जनाः स्वे स्वे कार्ये लग्नाः भवन्ति । उद्यानेषु पुष्पाणि विकसन्ति भ्रमराः च गुञ्जन्ति । केचन् जनाः भ्रमणाय गच्छन्ति व्यायामं च कुर्वन्ति । प्रातःकालस्य वातावरणं स्वच्छं, सुगन्धं च भवति ।

1.एकपदेन उत्तरत

(क) केषां कलरवः जनयति ? _____

(ख) सूर्यः कस्यां दिशायाम् उदयति? _____

(ग) पुष्पाणि कुत्र विकसन्ति? _____

(घ) प्रातःकालस्य वातावरणं कीदृशं भवति? _____

2.निर्देशानुसारेण उत्तरत

(ङ) 'उद्यानेषु' इति पदे विभक्ति 'कुर्वन्ति' इति क्रियापदस्य लकारं च लिखत ।

(क) _____

(ख) _____

19.भगन्यायाः विवाहे निमन्त्रण हेतु मित्रं प्रति पत्रं लिखत ।

20.एकम् अनुच्छेद-लेखनम् ।

1.दीपोत्सवः

2.मम मित्रम्

3.मम विद्यालय
